

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA SIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO
K 2.50. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UŽIVO U SIBENIKU.

— IZLAZI SVAKI DAN —

TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871.

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA
TISKARA U SIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

SIBENIK, petak 23. listopada 1914.

BR. 130

U GALICIJI.

Črnovice u našim rukama.

Beč, 22 listopada.

Službeno se saopćuje
22. ov. mj.:

U bitci s obe strane rijeke Stryja pošlo nam je za rukom pomaknuti napadaj i u prostoru južno od iste rijeke.

Na trigonometrijskom visu 668, koji vlada položajem, ju-goistočno od Starog Sambora, zauzeta su bila dva jedan za drugim ležeća obranbena neprijateljska položaja.

Sjeverozapadno od Starog Sambora dospjela je naša bojovna linija bliže k cesti za Štarasol.

Prama dosadanjim vijestima, bilo je u zadnjim bojovima zarobljeno 3400 Rusa, medju njima 25 častnika. U plijen ie palo 15 pušanih strojeva.

Naše prednje čete unišle su u Črnovice.

Generalmajor von HOEFER.

Zauzećem Črnovica nalazi se skoro čitava Bukovina opet u posjedu naših četa.

U ruskoj Poljskoj.

BERLIN, 22. listopada. Kod Varšave i u ostaloj ruskoj Poljskoj jučer nije bilo borbe. Odošaji su ondje još uvijek u razvoju.

U RUSIJI.

KOD OSOVIECA.

BERLIN, 22. listopada. Službeno se saopćuje:
Na sjeveroistočnom ratištu

sljide dijelovi naših četa u pravcu Osovieca uzmičućeg neprijatelja. Pri tom smo više stotina Rusa zarobili i zaplijenili nekoliko pušanih strojeva.

Sa ratišta u Franciji.

Na belgijsko-francuskoj granici.

BERLIN, 22. listopada. Službeno se saopćuje:

Bojevi na kanalu rijeke User traju dalje. Jedanaest engleskih ratnih brodova podupire neprijateljsku artiljeriju. Neprijatelj je bio potisnut istočno od Dixmudena (na skrajnoj skoro točki zapadne Belgije).

I u pravcu Ypresa (uz francusku granicu sjeverno od Lille) prodriješe naše čete uspješno.

OKO LILLE.

BERLIN, 22. listopada. Bojevi sjevero-zapadno i zapadno od Lille bijahu žestoki, ali je neprijatelj polagano uzmaknuo.

NA FRONTI.

BERLIN, 22. listopada. Na čitavoj fronti francuskog ratišta došlo je do žestokih napadaja.

Poraz Francuza kod Toula.

BERLIN, 22. listopada. Francuzi su bili u pravcu Toula potisnuti uz veoma teške po njih gubitke.

Sarajevski atentat pred sudom.

Preslušavanjem svjedoka izbija važan dokazni materijal. Činovnik srpskih državnih željeznica Stojanović, koji onda bio u Beogradu, kaže, da je znao za atentat. Mjesec dana prije atentata zapitao ga je Milan Pribičević, ako je voljan izvršiti odredbu u Bosni. Svjedok je u Beogradu čuo da je Pribičević pošao u Bosnu, da sve pripravi za rat. Bosna je bila poplavljena srpskim oružjem, jer su komitetije poslije rata na Balkanu morali povratiti oružje. Atentatori su mogli dobiti bombe jedino od srpske vlade. Optuženici označuju svjedoka austrijskim špijunom.

Čitanje godišnjega izvještaja o djelatnosti sokolskog društva „Dušan Slini“ u Kragujevcu pruža zanimivih

podataka o srpskome sokolstvu u Bosni. Kao članovi društva zabilježeni su medju ostalima i Bosna i Hercegovina sa 40 društava i 30.000 članova. Sokolstvu je cilj: ujedinjenje svih Slavena. U brošurama kaže se da „naš neprijatelj drži na sjeveru milijune braće u ropstvu i lancima. Mi ih ne možemo prepustiti na milost i nemilost ovom proždrljivom neprijatelju, već moramo što prije da im priskočimo u pomoć“.

Glavni su funkcioneri kragujevačkoga Sokola srpski oficiri.

Svjedok Grčar, koji se je puno kretao u srpskim krugovima, iskazuje mnogo potankosti o nacionalističkim težnjama koje su ciljale na očišćenje austrijskih jugoslavenskih pokrajina od Monarhije.

Iz iskaza pokojnog svjedoka Milanića razabire se, da je htio prijaviti zasnovani atentat austro-ugarskom generalnom konsulu, ali je na putu za konsulat bio uhapšen od srpskih žandara. Poslije atentata u Sarajevu bio je iz tamnice predveden pred policijski komisarijat, gdje su mu policijski prefekt i podprefekt veseljem pokazali odrezak novina o umorstvu nadvojvode i rekli: „Ti si htio to zapriječiti, ali mi smo lukaviji od tebe. Sada dolazi red na Austro-Ugarsku. Mi ćemo je srušiti“. Tada je svjedok bio prognan iz Beograda. Iz predloženi mu fotografija svjedok je upoznao samo Grabeža.

Više drugih svjedoka izjavljuju da su bili kao komitetije u službi Narodne Obrane i da su u kragujevačkome arsenalu bili podučavani u bacanju bomba.

U beogradskoj brošuri iz g. 1912 propaguje se ujedinjenje Bosne sa Srbijom, a slavi se atentat Bogdana Žerajića na bivšega zemaljskoga poglavicu Varešanina, pozivajući srpsku mladost da ga sljedi.

U ovome času optuženik Princip viče: „Živio Žerajić“. Princip biva ukoren od senata. Ponašanje optuženika Čabrinovića, Principa i Grabeža je uopće provokatorno.

Položaj na francuskom bojištu.

Položaj na francuskom ratištu — izuzevši bojeve izmedju njemačkoga desnoga i francuskoga lijevoga krila u krajevima oko Lille-a i Arrasa u sjeverozapadnomu kutu Francuske, koji su još uvijek u tečaju, pred pet dana bio je ovaj: Njemačka se vojska u središtu i na istočnoj fronti odvažno bori u novim i od naravi vrlo jakim položajima koje na sve moguće načine učvršćuje, pa čeka. Engleska pak i francuska vojska poduzimlje s isto takvom odlučnošću napadaje, ali više zato, da ne izgubi dodira sa neprijateljem i da ga smeta kod njegove reorganizacije, nego li u nakani, da iznese nad njim odlučnom navalom konačnu pobjedu. Ni jedna ni druga ratujuća stranka ne očituje svojim sadanjim operacijama na ratištu druge nakane, nego li je ona, da ne izgubi, što je do sad stekla, ili da protivniku ne popusti više, nego li mu je do sad popustila.

Takovo držanje njemačke vojske na francuskom ratištu nalazi svoj ključ za razumijevanje u obzirima prema istočnom ratištu, u ruskoj Poljskoj, kamo je trebalo koncentrirati ne samo velike mase bojnih

sila, nego i uperiti svu intelektualnu i moralnu energiju vodstva. Prirodno je — jer to donosi sokom razborita ekonomija sila — dok si jače angažiran na jednoj, da nastoji stegnuti se i primiriti se na drugoj strani.

No dok tako shvaćamo i razumijemo taktiku njemačku, teže si je protumačiti taktiku englesko-francusku. Ima međutim momenata, po kojima si je moći protumačiti i tu taktiku.

Francusko-engleska vojska naiđe nakon ovećih onih bojeva u Belgiji još u početku rata nalazila se sve do svoga dolazka u krajeve oko Marne u svjedenoj defenzivi. Tu je iznenada morala preći u ofenzivu. No za ofenzivu je potrebit čitav niz činbenika mnogo zamršenijih i izprepletenijih, nego li za defenzivu. Ako ofenziva i znađe imati neprispodobivo zamašnjih posljedaka od defenzive, ono ju je teže i prosvjetli. Za ofenzivu se hoće vrlo odlučna akcija zapovjedničva, najpodpunija jedinstvenost u mišljenju i osjećanjima, savršeno funkcioniranje svih organa, absolutno bezuzdanje, vjera u podpunu pobjedu i bezuvjetna poslušnost, u kratko: hoće se pripraviti od više godina. A toga, čini se, u ovoj bitci na Marne na englesko-francuskoj strani nije bilo; barem ne u tolikoj mjeri, da bi bilo moglo odlučiti bitkom konačno u prilog francusko-englešk vojske. Na francusko-engleskoj strani naiđe, kad se započimalo ovaj rat, nije se računalo s ofenzivom na liniji Pariz-Verdun, nego s onom u Belgiji i u Elzas-Lotaringiji; imale su po osnovi engleskog i francuskog generalštaba savezničke vojske pobjedonosno odmah u početku rata prodrijeti u neprijateljsku zemlju, prenijeti rat u krajeve preko Rajne. Zato je i bio prodor jedan velik dio francuske vojske pravcem prema Metz-u, zato ono prvobitno marširanje francusko-engleske vojske mjeseca kolovoza u Belgiju, dok nije bila u bojovima kod Monsa i Charleroi-a potisnuta natrag na francusko zemljište.

To je, eto, bila prvobitna ofenzivna osnova saveznika, a ne ofenziva u srcu Francuske, u krajevima, istočno od Pariza. Zato je pravo čudo, što je francusko-engleska vojska na tom bojištu imala i toliko uspjeha, koliko jest.

Rumunjska i dalje neutralna.

„Reichspost“ prima iz Bukarešta: Pod predsjedanjem se kralja Ferdinanda sastao kabinet na vijećanje. Bili su nazočni i svi stranački vođe. Tokom je dogovora odobreno dosadašnje držanje vlade, pa se konstatiralo, da nema ni najmanjeg povoda, da to držanje promijene. Podjedno je uzet u pretres sastav velikog kabineta na najširjoj podlozi, pa je postignut posvemašnji sporazumak u tom pitanju.

Hrvat pri opsadi Przemysla.

„Narodne Novine“ donose sljedeći brzogaz iz stana novinskih ratnih dopisnika: Dovoljom zapovjednika tvrdjave posjetio sam dan poslije dolaska označenu utvrdu u grupi Strelcazka. Ovo je jedina točka u utvrđenoj liniji, gdje su Rusi u noći od 7. na 8. listopada prodrli kroz zapreke, ali, hvala junačkoj posadi, koja se je tri i pol sata borila proti peterostrukoj premoći, dok nije došla pomoć, odbijeni. Rusi, koji su prodrli, platili su svoj smioni potahv smrću, ili su zarobljeni, nijedan se nije vratio. Još sada se vide tragovi grozne bitke,

kojoj, što se tiče žestine, ima malo premaka. Javit ću vam opširno, a poslao sam ovu brzogazku samo stoga, da mogu Hrvatima saopćiti, da je bio jedan od njihovih sinova, i to natporučnik u prvoj topničkoj pukovniji iz Beča Janko Švrjuga, rođeni Zagrebčanin, zapovjednikom u ovoj utvrdi, te se slavom ovjenčao.

Posljedice rata u gospodarstvu.

II.
No jedna od najtežih briga, što je tvornice u zadnje vrijeme osobito morila, odstranjena je barem za neko vrijeme, a to je namaknuće sirovina. Prediorice nabavile su sada vunu, koja bi dođecala za slučaj, da proizuče punom parom radi, samo za jedan mjesec, a sada će uz reduciranje produkcije dođeci do konca godine.

Kada se jednom prekomorskim dovozom na dulje vrijeme osiguraju sirovine vuna, jute, bakar, kositar, boje i kemikalije, to je opasnost od najžešće krize uklonjena; industrija može onda, da svoju produkciju prilagodi vremenu, trgovci moraju, da svoja skladišta nadopune a i tražnja postat će u onoj mjeri življom i većom, što se bude kada u skorajnje dokraćenje rata, iverćavala. I u industriji željeza osobito u trgovini sa željezom opaža se neko poboljšanje. Prodja tvornica sa željezom bijaše u septembru jača nego u augustu, kad no je obustava prometa dobavu željezne rudače i u ugljena te odvoz gotovoga fabrika one-mogućila. Država zavlači narudžbama, dobava željezničkih šinja, koja se imala raspisati, ne će prelaziti ni običnu mjeru uobičajenog naručivanja.

U trgovini željezom dolazi ovo poboljšanje do jačega izražaja. Prve trgovvačke firme imadu sada za deset po sto više narudžaba no u početku mjeseca septembra i to za udovoljavanje normalnih zahtjeva mušterija a u do pridolaze i posebne narudžbe za erarske potrebitine. Ugljenici u gornjoj Šlezkoj izvažaju samo 30 po sto od običnoga izvoza budući da je dovoz na mnogim prugama onemogućen, no usprkos toga pokrīt će se potreba industrije na gorivu materijalu.

Najvećim promjenama u produkciji i prodji podvrgnuta je industrija šećera. Tvornice sladornih sirovina nakupovale su već prije rata znatne količine sladorne repe, a povoljna osrednja žetva sladornih repice omogućit će, da će se produkcija sirovoga šećera kretati u normalnim granicama. No preradivanje čitave množine sirovoga šećera u konzumni šećer ne će biti po svoj prilici moguće. Redovno se potroši u tuzemstvu samo trećina produciranoga šećera a dvije trećine polazi na inozemna tržišta, pretežno u Englesku i u njene kolonije. Ovaj je izvoz sad posvema obustavljen, a izvoz u Levantu jest vrlo otečan pa su prema tome Švicarska, Rumunjska možda Bugarska i Turska jedina izvozna područja. Uslijed toga će rafinerije samo stanoviti dio sirovoga šećera preradivati a velike množine ostaće na skladištima. Ako proljeće done ne mir, to će potreba šećera u čitavome svijetu, a naoseb u Engleskoj, koja već sada uslijed velike skupocje šećera trpi, biti osobito velika; tvornice šećera kane buduće godine, kada budu izgledi u mir povoljniji, da uvedu drugo poslovanje rafinerije, a da budu pripravne udovoljiti velikoj tražnji.

Borba proti besposlenosti ona je velika zadaća, kojoj valja sve sile posvetiti. Svjetski je rat nov događaj u povjesti čovječanstva te nema pouzdane polazne tačke s koje bi se pristupalo ocjenjivanju njegova djelovanja i posljedica. Nikada se u svjetskoj historiji ne borahu sućelice milijoni ljudi, nikoji rat još nije zatekao tako razvijeno gospodarstvo, što obuhvaća čitav svijet,

Bezbroj niz godina strepi se pred svjetskim ratom. Sada je taj rat, reč bi, preko noći provalio i zatekao narodno gospodarstvo svih zemalja u nepripravnosti. Njegovo djelovanje neobično, no ipak nije tako dalekosežno, kako se mislilo. U Njemačkoj, čini se, da su najgora preturili te izvješća o stanju radnoga tržišta glase u posljednje vrijeme dosta povoljno. Prilike za zaradivanje se množe, u nekim branžama vladaju gotovo normalni odnošaji a broj besposlenih se očito umanjuje. U monarhiji nisu izgledi tako povoljni no i ovdje su svi slojevi prožeti ozbiljnom voljom, da slome nestašicu posla i zarade i da glad i nevolju dobrim djelima i stvaranjem novih poslova zarade uklone. Mnogo je nepovoljnije u Francuskoj i Engleskoj. U Parizu je ishranjivanje siromašnoga pučanstva progutalo već dvadeset miliona franaka. No i u Engleskoj postaje besposlenost sve tegetnijom, milijoni ljudi, što bijahu zaposleni u trgovini i industriji stoje bez zarade i usprkos velikoga bogatstva što potječe od prijašnjih generacija kuća bijeda i nevolja na vrata u razgrananim predjelima Londona, i u industrijalnim predjelima zemlje. Narod austro-ugarske monarhije i Njemačke crpe uz štednje dugogodišnje obrtne marljivosti i svijesni pravde stvari za koju se bore, onu otpornu snagu, koja će im pomoći da ova teška vremena srećno preture.

Domaće vijesti.

Željeznica Prijedor - Knin. Ova Steinbeisova sumska željeznica, na kojoj je dozvoljen osobni i tovarni promet, dotiče ove postaje: Sanskmost, Čaplje, Sanica, Grmeč, Bravski, Smetića, Oštrekelj, Pasjak, Drvar, Kamenica, Hrnjadi, Vaganj, Tiškovac, Strmica i Knin. Za putovanje u Knin nužno je prenoćenje u Drvaru, gdje je tvrtka uređila jedno primjereno svratište uz umjerene cijene. Uredba za grijanje osobnih kola, bit će također za nekoliko dana provedena.

Vozni red ove željeznice mogu stranke na zahtjev dobiti besplatno od trgovačko-obrtničke kontore u Zagrebu.

Razpust općine u Pagu. Namjesništvo je razpustilo općinsko zastupstvo u Pagu, te je upravljanje općinskim poslovima, dogovorno sa Zemaljskim Odborom, povjerilo c. k. poreznom upravitelju gosp. Gaju Malisku.

Grad i okolica.

Akcija za ranjenike. Sinoć je u prostorijama "Hrvatske (pravanske) Čitaonice" održavan sastanak, kojemu je bila zadaća da uputi akciju, kako da se što ljepše dočeka i smjeste oni ranjeni i bolesni naši vojnici, koji dolaze u naš grad.

Sastanak je uspio sjajno. Prisustvovalo je preko 80 osoba, sve otmjenoga građanstva, gospodja, gospodjica i gospode. Počastio je sastanak presvijetli gospodin kontraadmiral **Hugo vitez Zaccaria**.

Inicijativa za akciju primljena je od svih prisutnih oduševljeno, te je, nakon izmjene mišljenja, izabrana iz sredine odbora uprava, kojoj je akcijom proglašen za počastnog predsjednika preuzv. gospodin kontraadmiral **Zaccaria**. U upravu su jednodušno birani:

Gospodje **Bötnner Anka**, supruga podpučkovnika; **Ortalić Katica**, upraviteljica ženske građanske škole i tečajeva usavršavanja; **Kalić Marija**, supruga industrijalca; **Markovićić Nada**, supruga višeg državnog odvjetnika; **Novak Karmela**, supruga učiteljica; zatim gospoda **Dulbić Dr. Ante**; **Ilić Dica Dr. Vico**; monsij. **Karadžole** kanonik **Vicko**; **Roich Marin**, glavar željezničke postaje; **Šupak Miloš**, veleindustrijalac.

Izabrana uprava zasnovat će čitav posao i porazdijeliti odbornice i odbornike u grupe. Posao sastojat će u sakupljanju prinosa i darova za ranjenike te u dočeku i skrbi za njih. Gospodje zaredat će od kuće do kuće i pobirat novčane prinose i darove, koji se mogu sastojati od rubenine, cigareta, vina, jestiva itd.

U odbor može da stupi tko god je voljan za stvar poraditi. Zato preporučamo da se, ikogod hoće, prijavi sam upravi, koja uređuje u "Hrvatskoj Čitaonici". Prijavit se može večeras od 7^{1/2} dalje.

Za ratni pripomoćni ured sakupili su Pelin Periša Niko i Pendžer Pasko iz Mandarine pri zabavi podčastnika radiotelegrafске postaje K. 22.

Ranjeni i bolesni vojnici 23 pukovnije, lučer su prispijeli sljedeći: **Nadoveža** Damjan iz Skradina; **Parac Mate** iz Puljana-Oklaj; **Vukičević** Marjan iz Vrpolja

Šibenkog; **Silny Anton** iz Česke; **Genda Anton** iz Medvidja-Obrovac; **Badžoka Mate** iz Korlata - Benkovac; **Šupraka Grgo** iz Kofana - Pag; **Džukić Dušan** iz Knina; **Adžić Mijat** iz Dračevca - Zadar; **Vujanović Nikola** iz Kistanja; **Aizza Josip** iz Gorice; **Tomašević Ante** iz Šibenika; **Zutomarković Niko**; **Perić Šime**; **Zupan-Stojan Krste**.

Parnica radi pšenice. Ispravit nam je nekidanju vijest o parnici koju je vlasnik pšenice sa parobroda „Belanoch“ uputio našoj općini. Dotični berlinski trgovac impetirao je za iznos od K 248.857-50 državni erar, i općine Dubrovnika, Splita i Šibenika. Onaj trgovac nije zadovoljan cijenom, koja se njemu za pšenicu računala, te na temelju neke procjene traži razliku u gore naznačenoj svoti, od koje na Šibensku općinu imalo bi otpasti K 67-080. Naravski da naša općina, kao i one Dubrovnika i Splita, zahtjev trgovca odbijaju.

Nepristojnost na „Šubičevcu“. Pred nekoliko vremena šibali smo ondašnjeg gostioničara na „Šubičevcu“, što ono oniljelo sastajalište hoće da pretvori u javnu kuću. Sadajni gostioničar ide dalje te si arogira pravo, da je on gospodar i to čini. Mnogobrojni građani tuže nam se, da on to zaista i čini, tako da je pristojnom općinstvu pristup na „Šubičevac“ onemogućen. Na vlasti je podnešena tužba, te se nadamo, da će bit poduzete najradikalnije mjere.

Poštanske vijesti. Paketi za Ugarsku te za Bosnu i Hercegovinu primaju se uz iste uvjete kako za Austriju.

Za neutralno inozemstvo primaju se sve vrste poštanskih pošiljaka.

Za ratne zarobljenike u Rusiji, Engleskoj, Francuskoj, Srbiji i Crnojgori mogu se primiti osim tiskovnih pošiljaka također i vrijednosna pisma i pošti, paketi bez dopjeza.

Sve su ove pošiljke proste od poštarine.

BAČAVA

rabljenih, zdravih, u izvrsnom stanju, uz umjerenu cijenu, od 3 do 30 stotara, ima na prodaju kod potpisanoj.

Zlarin — Šime Marin posjednik, trgovac.

Na znanje onima, koji sebe ili djecu na život osigurati žele. Prije nego se osiguraju kod tuđih zavoda, neka dadu prvenstvo našem jedinom domaćem zavodu

„CROATIA“

koji ima razne cjenike uz povoljne uvjete; razjašnjenja i upute rado daje Zastupstvo

KOPANI & MILKOVIĆ

ZADAR :: DALMACIJA ::

Zavod također preuzima osiguranja protiv požaru.

MLIJEKO: kravlje i ovčije, čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 48 para liter, Uzorna Mljekarna J. Drezga.

VELIKA ZLATARIJA GJ. PLANČIĆ
Vis - Starigrad - Velaluka
ŠIBENIK.

KONJ
dobar, prodaje se. Obavijesti daje uprava našega lista.

TISAK ZA ULJE
uz jeftinu cijenu prodaje se. Tisak je u dobrom stanju. Obratiti se na **MARIOLA KURSARA** u Prvic-Šepurini.

Naslov za brzojave: „JADRANSKA“
CENTRALA U TRSTU
Via della Cassa di Risparmio 5
(Vlastita kuća).

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor — Ljubljana — Metković — Opatija — Šibenik — Spljet — Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno ve-resijskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi su kao i uvičene založnice unovčuju se kod

Jadranske Banke u Trstu i svih njezinih podružnica.

Dionička glavica K 8.000.000. — Prilika K 700.000

JADRANSKA BANKA PODRUŽNICA ŠIBENIK

Uložne knjižice. — Pohrana i administracija vrijednosnih papira. — Kupoprodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. — Osiguravanje efekata protiv gubitku na tečaju pri vucenju. — Žiro računi i tekući računi. — Unovčavanje mjenica, dokumenata, odredaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kreditna pisma, čekovi, vaglja, naputnice. — Predjmovi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice srečke, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne vjeres. — Pretinci (S afe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

NAJMODERNIJE POSJETNICE
IZRADJUJE
HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU
U. Z. S. O. J.

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

SINGEROV ŠIVAČI STROJ

kojim se može šivati, veziti i vrpiti.

Singer Comp. šivači strojevi
dioničko društvo
ŠIBENIK, Glavna ulica.

HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA ŠIBENIK
UKNJIŽENA ZADRUGA SA OGRANIČENIM JAMSTVOM (Dr. A. DULBIĆ I DRUG)

OBSKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERNOM SLOGU TE UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVE RADNJE SPADAJUĆE U TISKARSKU STRUKU

IZRADJUJE POIMENCE POSJETNICE, TRGOVAČKE MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE, TRGOVAČKE I SLUŽBENE OBOVJE, VJENČANE KARTE, PLESNE I DRUGE ZABAVNE POZIVE I PROGRAME, OSMRTNICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBCINE I ŽUPSKE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRNOG ČISTOG PAPIRA I OBOVJA.

Da postigneš obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati ćeš pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40% Kalijevom soli ili kainitom
15-16% Kalciumcianamidom
16-21% Thomasovom drozgom

i to prama uputama koje svak može da zatraži besplatno kod potpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimančima dijeli poučne knjižice o uporabi gnojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenije od istoga.

Ova gnojiva dobivaju se izključivo kod potpisane tvrdke, kao jedinim i glavni zastupatelj i razpačavaoc, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. :: Šibenik.
(brzojavni naslov GRUBARES — telefon br. 56).

KNJIGOVEŽNICA HRVATSKE ZADRUŽNE TISKARE U ŠIBENIKU

u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULBIĆ I DRUG).

UVEZUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE VRSTI UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE, MOLITVENIKE I SVE U TU STRUKU SPADAJUĆE RADNJE.

CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA I SOLIDNA.